

Η επικαιρότητα του άρθρου «Το προσωπικό είναι πολιτικό»

Γράφει η Νίκη Κατσόγια

Σαν από σύμπτωση δημοσιεύθηκαν στο φύλλο του ΚΟΣΜΟΥ της 13 του μηνός το μικρό άρθρο μου με τίτλο «το πολιτικό είναι προσωπικό», στη σ. 27, και στη σελ. 23 φωτογραφία από τα 90ά γενέθλια του εκλεκτού μέλους της ελληνικής παροικίας της Αυστραλίας -και ξεχωριστού πνευματικού μέλους της- Γρηγόρη Χρονόπουλου, που γιορτάστηκαν μαζί με αγαπημένους φίλους του κι' εκλεκτά μέλη της ελληνικής παροικίας. Και στο σημερινό φύλλο του ΚΟΣΜΟΥ, στην πάγια στήλη του: «Για να μην ξεχνούν οι παλιοί και να θυμούνται οι νέοι», η σημερινή αλληλογραφία των δύο στενών φίλων Γρηγόρη Χρονόπουλου και Γιώργου Χατζηβασίλη, με τον ίδιο πάντα τίτλο: «Ένας φίλος ήρθε από τα παλιά φορτωμένος με χιλιάδες αναμνήσεις» αναφέρεται επίσης στα γενέθλια του Γρηγόρη Χρονόπουλου και κοσμείται με περισσότερες φωτογραφίες από αυτή τη γιορτή.

Στις φωτογραφίες από την εκδήλωση που κοσμούν τις στήλες της εφημερίδας, χαμογελαστοί και αγκαλιασμένοι, κυρίες και κύριοι, ενήλικες ή και υπερήλικες, με μια λάμψη στα πρόσωπα, που ξεπερνάει τις διαφορές στην ηλικία ή την όποια άλλη κοινωνική ή επαγγελματική διαφορά μεταξύ τους, έδινε στα δύο αυτά φύλλα της εφημερίδας μια άλλη προσφορά στο μεγάλο αναγνωστικό κοινό της. Ασφαλώς δεν είναι η πρώτη φορά που η ζωή και η δράση των Ελλήνων της παροικίας προβάλλεται από τις στήλες της εφημερίδας αυτής. Όμως το μικρό άρθρο μου και οι φωτογραφίες από τη γιορτή των γενεθλίων του Γρηγόρη Χρονόπουλου μου έδωσαν το κέντρισμα να σχολιάσω τη σχέση του «προσωπικού ως πολιτικού», με ένα από τα μεγαλύτερα ίσως θέματα της εποχής μας, αυτού του ρόλου των πνευματικών ηγεσιών ή των πνευματικών ελίτ, όπως αποκαλούμε τους πνευματικούς ανθρώπους. Συνήθως αναφερόμαστε με τον όρο πολιτικός, πολιτική σε θέματα που επηρεάζουν τις ζωές ευρύτερων κοινωνικών ομάδων. Και βέβαια ο όρος αυτός χρησιμοποιείται όταν αναφερόμαστε σε πρόσωπα που κατέχουν κυβερνητικές ή ευρύτερα πολιτικές θέσεις, δηλαδή θέσεις που επηρεάζουν τη λήψη των πολιτικών αποφάσεων, που αφορούν θέματα εσωτερικής διακυβέρνησης, στην ευρεία της έννοια ή τις διεθνείς σχέσεις της χώρας. Είναι οι λεγόμενες πολιτικές ελίτ. Όμως ως ελίτ αναφέρονται και άλλες κατηγορίες προσώπων, όπως ο ίδιος ο κλάδος της Πολιτικής Επιστήμης, γνωστός ως

κλάδος των ελιτιστικών θεωρών, έχει μελετήσει και έχει αναδείξει ως ελίτ. Δηλαδή πρόσωπα ή ομάδες που η δράση τους έχει άμεση σχέση με τη ζωή και την εξέλιξη των κοινωνιών και τη διαμόρφωση των αξιών που συνεχούν τις συνεχούν. Οι ρίζες του κλάδου της Πολιτικής Επιστήμης, του κλάδου των ελιτιστικών θεωριών, βρίσκονται στην ελληνική κλασική αρχαιότητα, στον Πλάτωνα με βαθύ φιλοσοφικό στοχασμό και κυρίως στον Αριστοτέλη, που έθεσε τις σύγχρονες επιστημονικές βάσεις αυτών των θεωριών. Είναι ολόκληρος κλάδος, που αν και σήμερα δεν προβάλλεται η αξία του, ίσως από σκοπιμότητες, δεν παύει να έχει αξία για την ερμηνεία πολλών κοινωνικών φαινομένων. Ο όρος ελίτ προέρχεται από το λατινικό ρήμα *eligere*, που σημαίνει επιλέγω, διαλέγω, και ευρύτερα ο εκλεκτός, που σημαίνει ξεχωριστός, όπως ο ανθός λουλουδιού.

Ασφαλώς δεν χωρούν σ' αυτό το μικρό άρθρο αναλύσεις και αναφορές στον επιστημονικό αυτό κλάδο, ούτε στην ιστορική του εξέλιξη, που ως κλάδος της πολιτικής επιστήμης και ευρύτερα βέβαια της κοινωνιολογίας διαμορφώνεται από την ίδια την ιστορική πραγματικότητα. Μόνο μια απλή αναφορά στις κατηγορίες των κοινωνικών ηγεσιών: Πολιτικές ελίτ, οικονομικές, στρατιωτικές, ηθικές-πνευματικές, πολιτιστικές. Ως μια πυραμίδα δύναμης (S. Keller) στις δημοκρατικές κοινωνίες απεικονίζεται η θέση κάθε μιας. Στην κορυφή η πολιτική, έπειτα η οικονομική-στρατιωτική και ακολουθούν η ηθική - πνευματική, εδώ με

κάποια διάκριση. Ηθική, οι θρησκευτικοί ηγέτες και πνευματική οι άνθρωποι του πνεύματος. Στις πολιτιστικές οι καλλιτέχνες και οι εκπρόσωποι του αθλητισμού.

Και θα ρωτούσε κανείς και τι σχέση έχουν οι θεωρίες των ελίτ με τις φωτογραφίες από τα γενέθλια του στενού συνεργάτη της εφημερίδας ΚΟΣΜΟΣ Γρηγόρη Χρονόπουλου; Έχουν. Και μάλιστα μεγαλύτερη απ' όσο θα μπορούσε κανείς να φανταστεί. Ο Γρηγόρης Χρονόπουλος και τα πρόσωπα που τον πλαισιώνουν στη φωτογραφία, ορισμένα από τα οποία γνωρίζω προσωπικά και από το έργο τους και εκτιμώ βαθύτατα, είναι σημαντικοί εκπρόσωποι της πνευματικής ζωής των Ελλήνων της Αυστραλίας, που το επιστημονικό, λογοτεχνικό έργο τους και ο δημόσιος λόγος τους καθώς και η ευρύτερη προσφορά τους στον πολιτισμό είναι μια ανεκτίμητη προσφορά στην ελληνικό πολιτισμό, στην ευρεία έννοια του όρου. Δεν αναφέρομαι προσωπικά σε κανέναν, αν και θα μπορούσα. Όμως κάνω μια γενική αξιολόγηση μέσα στα πλαίσια των θεωριών των ελίτ και του μεγάλου επιστημονικού αλλά και ανθρωπιστικού ρόλου τους, παρά την απαξίωσή τους, που έχει μια ερμηνεία. Και αυτή δεν είναι άλλη από την προσπάθεια ισοπέδωσης των αξιών και των εκπροσώπων που συνεχούν τις κοινωνίες των ανθρώπων. Μόνο μια γενική διαπίστωση αρκεί: Λέγοντας πνευματικές ηγεσίες, στο πλαίσιο των επιστημονικών θεωριών, οι διαπιστώσεις δεν είναι πάντα θετικές. Δεν ωραιοποιούν

όλες τις κατηγορίες. Αντίθετα μάλιστα. Οι επιστημονικές αναλύσεις εκπροσώπων και των πνευματικών ηγεσιών, των πνευματικών ελίτ, ή ακόμα και των πολιτιστικών σε όλη την εξέλιξη του πολιτισμού αναφέρονται και σε αρνητικές επιδράσεις των κατηγοριών αυτών. Δεν είναι άλλωστε άγνωστη η αναφορά σε αργυρώνητες πνευματικές ακόμα και πολιτιστικές ηγεσίες, όπως ακριβώς και σε αργυρώνητες πολιτικές.

Και στο μικρό αυτό σχετικά σχόλιο της σχέσης των φωτογραφιών από τα γενέθλια του Γρηγόρη Χρονόπουλου και της αλληλογραφίας του με τον αρχισυντάκτη της εφημερίδας Γιώργο Χατζηβασίλη, με τον τίτλο του «το προσωπικό είναι πολιτικό», προβάλλεται, από μόνη της, χωρίς λόγια, η αξία της ανθρώπινης ζεστασιάς και στενής φιλίας και αλληλεπίδρασης μεταξύ των ξεχωριστών εκπροσώπων του πολιτισμού της ελληνικής παροικίας με φίλους και συγγενείς από την ίδια την ελληνική παροικία και όχι μόνον. Αυτή η σύμπνοια και η δημοσιότητα που πήρε έχει μεγάλη πολιτική αξία, σε μια εποχή που εκπρόσωποι των πνευματικών ηγεσιών χαρακτηρίζονται ως επίορκοι, ή ακόμα ως διαμορφώνοντες απαξίες, με ό,τι αυτό ευρύτερα σημαίνει για την κοινωνική συνοχή και το σεβασμό στις μεγάλες αξίες ανθρωπισμού που ανέδειξε ο ευρωπαϊκός πολιτισμός.

«Χρόνια πολλά Γρηγόρη Χρονόπουλε. Many happy returns of the day. Αυτή η ευχή ειλικρινά δεν είναι μόνο για σένα».